

Dosarul nr. 2ra-616/22
2-21009079-01-2ra-28042022

Prima instanță: (Judecătoria Edineț, sediul Central) Gh. Bîrsan
Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

Î N C H E I E R E

15 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Holscher Werner Bernhard împotriva lui Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda cu privire la încasarea compensației pentru nerespectarea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022,

c o n s t a t ă :

La 20 ianuarie 2021, Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda cu privire la încasarea compensației pentru nerespectarea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a menționat că a încheiat cu Rîmiș Sergiu mai multe contracte de împrumut în sumă totală de 10 678 609,99 de lei, în temeiul cărora, Rîmiș Sergiu, în calitate de împrumutat, s-a obligat folosească aceste sume pentru procurarea terenurilor cu destinație agricolă, să înregistreze dreptul de proprietate în termen de 3 luni și să instituie ipoteca asupra acestor terenuri în favoarea împrumutătorului până la restituirea sumei împrumutate.

De asemenea, a invocat că prin hotărârea Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni din 19 iulie 2018, rămasă definitivă și irevocabilă, s-a dispus partajarea averii comune procurate în timpul căsătoriei de soții Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda și anume a terenurilor agricole cu suprafața totală de 737 0912 ha în sumă de 9 393 620 de lei procurate din banii acordați cu titlu de împrumut și s-a dispus partajarea datoriilor comune ale soților Rîmiș în sumă de 785 355 de euro.

La fel, a specificat că la 01 noiembrie 2019 între Rîmiș Nadejda, în calitate de vânzător și Russu Savvelli, în calitate de cumpărător, a fost încheiat un antecontract, prin care Rîmiș Nadejda s-a obligat pe viitor să încheie un contract de vânzare-cumpărare a terenurilor ipotecate cu suprafața totală de 368 5006 ha.

În acest sens, reclamantul a relevat că contractele de ipotecă asigură contractele de împrumut, iar potrivit pct. 21 din contractele de ipotecă, în caz de înstrăinare a obiectului ipotecii de către debitorii ipotecari, fără acordul prealabil al creditorului ipotecar, debitorii se obligă să achite o compensație în sumă de 50 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 0,5 până la 1 ha, în sumă de 75 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 1,1 ha până la 1,5 ha, în sumă de 100 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 1,6 ha până la 2,0 ha.

Astfel, soții Rîmiș nu au respectat prevederile contractului de ipotecă și deci urmează să achite despăgubiri în sumă totală de 18 425 030 de lei.

Reclamantul Holscher Werner Bernhard a solicitat încasarea de la Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda a sumei de 18 425 030 de lei cu titlu de compensației pentru nerespectarea clauzei contractuale, încasarea sumei de 18 750 de lei cu titlu de taxă de stat și încasarea sumei de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriai Edineț, sediul Central din 09 septembrie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Holscher Werner Bernhard.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că pe parcursul anilor 2009-2015, între Holscher Werner Bernhard, în calitate de împrumutător și Rîmiș Sergiu, în calitate de împrumutat, au fost încheiate mai multe contracte de împrumut, obiectul contractelor constituind acordarea unor împrumuturi în sumă totală de 10 678 609.99 de lei.

La fel s-a stabilit că, în scopul garantării obligației de restituire a împrumutului, prevăzută de contractele de împrumut, Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda au fost de acord de a constitui ipoteca în favoarea lui Holscher Werner Bernhard prin semnarea contractelor de ipotecă a terenurilor agricole, situate în s. Brînzeni, r. Edineț, s. Parcova, r. Edineț, s. Brătușeni, r. Edineț, s. Șofrîncani, r. Edineț.

De asemenea, instanța de fond a stabilit că sumele de bani împrumutate au fost luate în timpul căsătoriei dintre Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda, înregistrată la 02 noiembrie 2001.

Ulterior, prin hotărârea Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni din 19 iulie 2018, a fost partajată averea comună dobândită în timpul căsătoriei dintre Rîmiș Serghei și Rîmiș Nadejda, atribuindu-i în proprietatea personală a Nadejdei Rîmiș 34 de terenuri cu suprafața de 368,5006 ha din totalul de 737,0902 ha, acestea constituind obiect al contractelor de ipotecă încheiate în perioada 2009 - 2015. De asemenea, au fost partajate și datoriile comune ale soților în suma de 785 355 de euro, atribuindu-le fiecare câte 392 677,5 euro.

Hotărârea respectivă a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 26 februarie 2019 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 09 octombrie 2019.

Potrivit pct. 21 din contractele de ipotecă, părților, în caz de înstrăinare a obiectului ipotecii, de către debitorii ipotecari, fără acordul prealabil al creditorului ipotecar, creditorul ipotecar cere, iar debitorii ipotecari se obligă să achite o compensație în sumă de: 50 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 0,5 ha până la 1,0 ha; 75 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 1,1 ha până la 1,5 ha; 100 000 lei în caz de înstrăinare a terenurilor cu suprafața de la 1,6 ha până la 2,0 ha.

Totodată, instanța de fond a stabilit că la data de 01 noiembrie 2019 între Rîmiș Nadejda, în calitate de vânzător și Russu Savvelii, în calitate de cumpărător, a fost încheiat un antecontract, prin care vânzătorul s-a obligat pe viitor să încheie un contract de vânzare-cumpărare a terenurilor ipotocate cu suprafața totală de 368,5006 ha.

La speță, instanța de judecată a reținut că încheierea antecontractului de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole din 01 noiembrie 2019 nu poate afecta obligația părților contractante menționată în pct. 21 din contractele de ipotecă, deoarece în punctul respectiv este menționat expresia: ”...în caz de înstrăinare a obiectului ipotecii de către ”debitorii ipotecari” fără acordul prealabil al Creditorului ipotecar,”.

Însă, Rîmiș Nadejda și Rîmiș Sergiu în calitate de ”debitori ipotecari”, nu au înstrăinat obiectul ipotecii, or, antecontractul este contractul prin care o parte (promitent) se obligă față de cealaltă parte (beneficiar) să încheie în viitor un alt contract (contract definitiv) la cererea beneficiarului.

În cazul respectiv, instanța a concluzionat că terenurile agricole nu au fost înstrăinate, or reclamantul n-a prezentat instanței de judecată nici un act care ar confirma înregistrarea dreptului de proprietate a terenurilor agricole respective (conform condițiilor menționate în antecontract).

Mai mult ca atât, în cererea de chemare în judecată, reclamantul a omis de a specifica cert care terenuri concrete au fost înstrăinate de pârâți pentru a putea ulterior să solicite de la aceștia încasarea unor sume de bani pentru nerespectarea clauzei contractuale prevăzute în pct. 21 din contractele de ipotecă.

De asemenea, instanța a relevat că reclamantul nu a prezentat și calculele respective ce ar determina existența sumei de 18 425 030 de lei ce rezultă din ignorarea clauzei pct. 21 din contractele de ipotecă.

Astfel, prima instanță a concluzionat că nu pot fi reținute argumentele reclamantului privind existența circumstanțelor prevăzute de art. 512, 514 și 572 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) pentru a putea solicita încasarea sumei de 18 425 030 de lei, deoarece prin încheierea antecontractului privind contractul de vânzare –cumpărare a terenurilor agricole din 01 noiembrie 2019, n-au apărut careva obligații din partea lui Rîmiș Sergiu și Rîmiș Nadejda pentru ca reclamantul să fie despăgubit pentru prejudiciul cauzat în rezultatul nerespectării pct. 21 din contractele de ipotecă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, s-a respins apelul declarat de Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 09 septembrie 2021.

La 08 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurentul Holscher Werner Bernhard, în motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și nemotivată.

De asemenea, a specificat că instanța de apel nu a constatat și elucuidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, astfel soluția instanței de apel este pripită.

La caz, recurentul a relevat că obligația achitării compensației de 18 425 030 de lei apare nu din antecontractul de vânzare-cumpărare a terenurilor din 01 noiembrie 2019, dar rezultă din contractele de ipotecă care au fost încheiate în perioada anilor 2009 – 2015.

Respectiv, contractele de ipotecă sunt guvernate de prevederile Codului civil în redacția de până la 01 martie 2019.

Prin urmare, este neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată cu referire la faptul că prevederile art. 512, 514 și 572 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) nu pot fi aplicate în speță, or, antecontractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat la 01 noiembrie 2019.

La 28 aprilie 2022, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului, fiind recepționat de către Rîmiș Nadejda și Rîmiș Sergiu la data de 04 mai 2022, conform avizelor de recepție (f.d. 21-22 Vol. III).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 01 martie 2022.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 08 aprilie 2022, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Holscher Werner Bernhard, reprezentat de avocatul Odobescu Ghenadie.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh